

COVID-19 ကပ်ရောဂါ
တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်စဉ်အတွင်း လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ
ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့်
အနိုင်အထက်ပြုခြင်းမှ
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရေး (PSEA)
ကြားဖြတ်ထုတ်ပြန်သော နည်းပညာမှတ်စု
ဗားရှင်း ၁.၀

၂၀၂၀ ခုနှစ် မတ်လ

WHO၊ UNFPA၊ UNICEF၊ UNHCR၊ WFP၊ IOM၊ OCHA၊ CHS
Alliance၊ InterAction၊ UN နှစ်နာသူများအခွင့်အရေး
ရပ်တည်ထောက်ခံဆွေးနွေးသူ

COVID-19 ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကြီးသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ကျရောက်နေသော ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဝ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး အရေးပေါ်အခြေအနေတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ခရီးသွားလာမှု ကန့်သတ်ချက်များနှင့်အတူ အရပ် ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် အစိုးရများအား ကပ်ရောဂါကြီးကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန်အတွက် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ကုသစောင့်ရှောက်မှုများအပါအဝင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများကို လက်ခံရယူ စဉ်တွင် လူအားလုံးသည် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခံခြင်းနှင့် အနိုင်အထက်ပြုခံခြင်းအန္တရာယ်တို့မှ ကင်းဝေးစေသင့်ပါသည်။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် အနိုင်အထက်ပြုခြင်း ခံရပါကလည်း ဘေးကင်းလုံခြုံ၍ လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးသော သတင်းပို့တိုင်ကြားမှု လမ်းကြောင်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို လက်လှမ်းမီ ရရှိသင့်ပါသည်။

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် အနိုင်အထက်ပြုမှုမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း (PSEA) ကို COVID-19 ကပ်ရောဂါ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုအတွင်း ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရပါမည်။ အခြားအရေးပေါ်အခြေအနေများမှာကဲ့သို့ပင် PSEA တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးသည် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုရှိသော လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု လုပ်ဆောင်ချက်၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သင့်ပါသည်။ COVID-19 ကပ်ရောဂါကြီး ဖြစ်ပွားနေစဉ်အတွင်း PSEA လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် တာဝန်ဝတ္တရားအသစ်များ ထပ်ဆောင်းပေးအပ်ရန်ထက် ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သည့် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုအကူအညီများ လက်ခံရယူသူများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် ကူညီပေးရန်ဟူသည့် PSEA ကတိကဝတ်များကို ပို၍အားကောင်းလာအောင်သာ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေအန္တရာယ်များ တိုးပွားလာခြင်း

ရှေ့ယခင်က ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးအရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့်အတိုင်း လူသားချင်းစာနာထောက် ထားမှုဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်သောအခါ SEA ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေအန္တရာယ်မှာလည်း တိုးပွားလာပါသည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများသည် ပိုမိုကြီးမားများပြားလာသည့် ကာကွယ်စောင့် ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများကို ရင်ဆိုင်ကြရပါသည်။ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးသူအသစ်များ (သမားရိုးကျ လုပ်ဆောင်နေကျမဟုတ်သည့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးသူများအပါအဝင်) အများ အပြားဝင်ရောက်လုပ်ဆောင်လာမှုနှင့်အတူ အစားအသောက်နှင့် ကျန်းမာရေးပစ္စည်းများ အလွန်အမင်း လိုအပ်လာမှု၊ တန်းတူညီမျှ မရှိသော ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးမှုများ ပေါင်းစပ်ကာ SEA ဖြစ်ပွားနိုင်သည့် အန္တရာယ်မှာ တိုးပွားလာပါသည်။¹

ကျောင်းများ ပိတ်သွားခြင်းကြောင့် အန္တရာယ်ကျရောက်လွယ်သော ကလေးများအတွက် စာသင်ကျောင်းအခြေပြု ဝန် ဆောင်မှုများနှင့်ဆောင်ရွက်ချက်များ ရပ်တန့်သွားသောနေရာများတွင် ကလေးများသည် အထူးပင်အန္တရာယ်ကျရောက် နိုင်ခြေ မြင့်မားပါသည်။ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို လက်လှမ်းမီရရှိရန် ပိုမိုခက်ခဲခြင်းနှင့် ကလေးများကို ပြုစုစောင့်

¹ အိတ်လာပိုင်းရပ်စ်ရောဂါ (EVD) ကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်စဉ်က အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ပေါ်ပေါက်လာသလို ထိုအလုပ်အကိုင်များ ရရှိရန်နှင့် အလုပ်မပြုတ်စေရန်တို့နှင့် ဆက်စပ်၍ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုများလည်း ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ EVD တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သူများ အလုံးအရင်း ဝင်ရောက်လာမှုနှင့် ငွေသားစီးဆင်းမှုတို့သည် မရည်ရွယ်ဘဲ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် အနိုင်အထက် ပြုမှုများကို အားပေးသည့် အခြေအနေများကိုလည်း ဖန်တီးဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည် (ကျားမရေးရာဆန်းစစ်လေ့လာမှု - ကွန်ဂိုဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတ နိုင်ငံတွင် EVD ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ Nidhi Kapun, ၂၀၂၀ ဇန်နဝါရီလ။

ရှောက်သူများ (အသွားအလာကန့်သတ်ခံရခြင်း သို့မဟုတ် ပြင်းထန်စွာ နာမကျန်းဖြစ်ခြင်း/သေဆုံးခြင်းကြောင့်) တွင် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများ တိုးလာခြင်းနှင့် တစ်ကွဲတစ်ပြားဖြစ်သွားခြင်းတို့က ကလေးများအပေါ် SEA ကျူးလွန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးများ ကျူးလွန်ခံရနိုင်ပြီး အရွယ်မရောက်မီ/ အတင်းအကျပ် အိမ်ထောင်ချပေးခြင်း သို့မဟုတ် အလဲအလှယ်ပြုလုပ်၍ လိင်ဆက်ဆံခြင်း (transactional sex) တို့လည်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်။²

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများ၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ပျက်ပြားပြတ်တောက်ခြင်းနှင့် လွတ်လပ်စွာသွားလာနိုင်မှု များ ကန့်သတ်ခြင်းတို့က ဒုက္ခသည်များ၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၊ ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူများနှင့် ပစ်ပယ်ခံရသူများ ကဲ့သို့ ထိခိုက်လွယ်ပြီးဖြစ်သူများအတွက် SEA ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေအန္တရာယ်ကို ပိုမို ဆိုးရွားစေပါသည်။ ရှားပါးသည့် အရင်းအမြစ်များ၊ အထူးသဖြင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို လက်လှမ်းမီမှု အကန့်အသတ်ရှိလာသောအခါ လူအချို့ထံတွင် အခွင့်အာဏာရှိမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပြီး ထိုအခွင့်အာဏာကို အသုံးပြု၍ ထိခိုက်လွယ်သော အခြေအနေတွင် ရှိသည့် သူများ ထိခိုက်နစ်နာအောင် လုပ်ဆောင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အရေးပေါ်အခြေအနေများကြောင့် စားနပ်ရိက္ခာရရှိရန် ပို၍ ခက်ခဲလာစေပြီး ၎င်းကို ကျော်လွှားရန် ကြိုးပမ်းမှုများက လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာခေါင်းပုံဖြတ်မှု ပိုမိုဖြစ်လာစေနိုင်ပါသည်။

သီးသန့်ခွဲထားခြင်း (isolation) နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခြင်းကြောင့် PSEA ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ လက်လှမ်းမီရရှိမှုကို ပို၍ ခက်ခဲစေပြီး SEA ကျူးလွန်ခံရသူများမှ သတင်းပို့တိုင်ကြားမှုလမ်းကြောင်းများ၊ GBVI လိင်မှုဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး (SRH) ဝန်ဆောင်မှုများကို လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်မှု လျော့နည်းသွားစေ ပါသည်။³

လုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုချက်များ

COVID-19 ကြောင့် ခရီးသွားလာခွင့် ကန့်သတ်လိုက်သောအခါ အကူအညီပေးရေးလုပ်သားများအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိပြီး ညမထွက်ရ၊ အိမ်ပြင်မထွက်ရ အမိန့်များကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာသည့် လူအုပ်စုများထံသို့ လက်လှမ်းမီရောက်ရှိနိုင်မှု လျော့နည်းသွားစေပါသည်။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် HCT/UNCT တို့သည် မိမိတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်အညီ အောက်ပါ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များတွင် အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။⁴

နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် မိတ်ဖက်များ၏ ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်မှုများကို တိုးမြှင့်သင့်ပါသည်။ သို့သော် ဒေသန္တရ အဆင့်ရှိ အကျိုးဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် မျက်နှာချင်းဆိုင် ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်မှုများ ပုံမှန် အချိန်မှာထက် ပို၍ အကန့်အသတ် ရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အကြံပြုထားသည့် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ဆောင်ချက်များကို

² CARE ၊ “Gender implications of COVID-19 outbreaks in development and humanitarian settings (ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအခြေအနေများတွင် COVID-19 ကူးစက်ပြန့်ပွားမှု၏ ကျားမရေးရာ သက်ရောက်မှုများ)” ၂၀၂၀ မတ်လ၊ စာမျက်နှာ ၄။

³ သီးသန့်ခွဲထားမှုများကြောင့် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် သတင်းပို့တိုင်ကြားမှု လမ်းကြောင်းများကို လက်လှမ်းမီရန် ပိုမို ခက်ခဲသွားသည့်အပြင် အထူးကုဆေးရုံများရှိ GBV ဝန်ဆောင်မှုများအားလုံး (ဆိုလိုသည်မှာ အမွေပြုကျင့်ခံရခြင်းအတွက် ကုသစောင့်ရှောက်ပေးခြင်း၊ စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်လူမှုပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေးခြင်း) ကို တစ်နေရာတည်းတွင် ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးမှုများသည်လည်း ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ COVID-19 လူနာများကို ကုသစောင့်ရှောက်ပေးမှုများဖြင့် ဝန်ပိနေခြင်းကြောင့် ပျက်ပြားသွားနိုင်ပါသည်။ The COVID-19 Outbreak and Gender (COVID-19 ကူးစက်ပြန့်ပွားခြင်းနှင့် ကျားမရေးရာ) ကို ကြည့်ပါရန်။

⁴ ဤမှတ်စုသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတ်လ ၃၀ ရက်က ထုတ်ပြန်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အသစ်ပေါ်ပေါက်လာသော လုပ်ငန်းလည်ပတ်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ၊ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ရန်၊ ထိခိုက်နစ်နာသောလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်နေသည့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများအရ ဤမှတ်စုကို လိုအပ်သလို ပုံမှန်ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်သွားမည်ဖြစ်သည်။

အဝေးမှ၊ အွန်လိုင်းဖြင့်၊ မိတ်ဖက်ပြုပူးပေါင်းခြင်းဖြင့်၊ အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေးအတွက် လိုက်လျောညီထွေ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်နိုင်ပါသည်။

ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေအန္တရာယ်များကို လျော့ချခြင်း

- ✓ PSEA တာဝန်ခံတစ်ဦးကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေး၍ COVID-19 ကပ်ရောဂါ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်စဉ်အတွင်း SEA ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အဆိုပါ SEA ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေများကို အနည်းဆုံးဖြစ်အောင် လျော့ချနိုင်မည့် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နိုင်သော ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေခြင်းများ ပြုလုပ်စေရပါမည်။
- ✓ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးရာတွင် SEA အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများကို ဆန်းစစ်၍ လျော့ပါးအောင် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများထဲတွင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို ဘက်စုံသင်တန်းများ ပို့ချပေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအားလုံး လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် PSEA ကို မိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် လိုက်နာအောင် ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ပေးသည့်နေရာများတွင် ဘေးကင်းလုံခြုံမှုရှိပြီး သင့်လျော်သည့် တိုင်ကြားမှုများ လက်ခံသည့် အကြံပြုချက်များ ရယူသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို လက်လှမ်းမီ အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ စသည်တို့ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။
- ✓ အသွားအလာကန့်သတ်စောင့်ကြည့်သည့်နေရာများနှင့် ညမထွက်ရအမိန့်ထုတ်ပြန်ထားသော ဒေသများတွင် SEA အပါအဝင် ကျားမအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုအန္တရာယ် ကျရောက်နိုင်ခြေ မြင့်မားသော အုပ်စုများအတွက် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ လျော့ချရေးနည်းလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရပါမည်။ ဥပမာပြရလျှင် ခိုနားရာနေရာများ၊ မိဘများ၏ စောင့်ရှောက်မှုအောက်တွင် မရှိသော ကလေးများကို စောင့်ရှောက်ပေးနေသည့် နေရာများ၊ မပြောင်းရွှေ့မီ ယာယီခိုနားရာနေရာများ၊ နေ့ကလေးထိန်းဌာနများနှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများမှ အကူအညီအထောက်အပံ့များ ပေါ်တွင် မှီခိုအားထားရသော အခြားနေရာများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါအခြေအနေများတွင် ထပ်ဆောင်း ရှိနိုင်သည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။

ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း

- ✓ လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည့် PSEA ကျင့်ဝတ် (CoC) နှင့် အခြားကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနည်းလမ်းများကို ဖြန့်ဝေပေးခြင်းဖြင့် ဝန်ထမ်းများကို ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို မမေ့မလျော့ရှိနေစေရန် သတိပေးရပါမည်။ ဝန်ထမ်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့် ကန်ထရိုက်စာချုပ်ချုပ်ဆို လုပ်ကိုင်နေသူများကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးပြီး CoC နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို နားလည်သိရှိကြောင်း သေချာအောင် လုပ်ဆောင်ရပါမည်။
- ✓ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ မိတ်ဖက်များအားလုံး၏ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများအားလုံးကို အသုံးပြု၍ ၎င်းတို့သည် PSEA သင်တန်းများ ရရှိထားကြောင်း သေချာအောင် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။
- ✓ ဌာနဦးစီးရေးမှူး/လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းရေးမှူး (RC/HC) မှ PSEA ပြဌာန်းချက်များကို တွန်းအားပေးနိုင်စေရန် ၎င်းအတွက် အဓိကကျသည့် သတင်းစကားများ (key messages) ကို ပြုစုပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် သတင်းပို့တိုင်ကြားချက်များကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးပြီး အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများကို လျော့ပါးစေရန်

လိုအပ်သည့် စနစ်များကို ထားရှိနိုင်ပြီး ထိုစနစ်များ ကောင်းစွာ လည်ပတ်နေစေရန်အတွက် RC/HC နှင့် အပြည့်အဝ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ကြသူများနှင့် ထိတွေ့ဆက်သွယ်မှုများ ပြုသော အခါတွင် SEA နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လုံးဝလက်သင့်မခံ (zero tolerance) ဟူသည်ကို ထပ်လောင်း အတည်ပြုပြောကြား သင့်ပါသည်။ ထို့ပြင် SEA အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ တိုးပွားလာသည့်အတွက် PSEA တာဝန်ခံများနှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အဖွဲ့များအနေဖြင့် သတိကြီးစွာ ထားကြရန်လည်း တပ်လှန့်နှိုးဆော်ပေးသင့်ပါသည်။ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သူများ၏ စဉ်ဆက်မပြတ် စိစစ်မှုများ ရှိနေမည်ဖြစ်ပြီး တိုင်ကြားမှုလမ်းကြောင်းများ ပိတ်မသွားစေရန်နှင့် ကျူးလွန်သူများကို တာဝန်ခံမှုရှိစေရန် လုပ်နိုင်သည့်အရာ မှန်သမျှကို လုပ်ဆောင်သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

- ✓ ဝန်ထမ်းများ (အထူးသဖြင့် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ) ခေါ်ယူခန့်ထားမှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတွင် ပုံမှန်ဆောင်ရွက် နေကျ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ဆောင်ချက်များ (safeguards) ကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေရပါမည်။ အရေး ပေါ်အခြေအနေဖြစ်၍ ဝန်ထမ်းများခေါ်ယူခန့်ထားမှု လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကို အလျှင်အမြန် ဆောင်ရွက်ရတတ် သည်ဖြစ်ရာ မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ရမည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်များ (နောက်ကြောင်းရာဇဝင် စစ်ဆေးခြင်း၊ ပြစ်မှုမှတ်တမ်း ရှိ/မရှိ စစ်ဆေးခြင်း) ကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ဖို့ အရေးကြီးပါသည်။ ယခင်က SEA ကျူးလွန်ခဲ့သူများကို ပြန်လည်ခေါ်ယူခန့်ထားမိခြင်း မရှိစေရန် ဖြစ်သည်။ စေတနာ့ဝန်ထမ်းလုပ်အားပေးများ ခေါ်ယူရာတွင်လည်း အလားတူပင် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။
- ✓ PSEA ဆိုင်ရာ အဓိကသတင်းစကားများ (key messages) ကို လိုက်လျောညီထွေပြုပြင်၍ ဘာသာပြန်ဆိုပြီး ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြား၊ လူမှုမီဒီယာ၊ ပုံနှိပ်မီဒီယာနှင့် အခြား လမ်းကြောင်းများမှတစ်ဆင့် ဖြန့်ဝေပေးရပါမည်။ ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ သတင်းစကားများ ပါးရာတွင် အဆိုပါ key message များကို ထည့်သွင်း၍ သတင်းစကား ပါးနိုင် ရန် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ထည့်သွင်းသင့်သည် key message နမူနာများမှာ -

- လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီများအားလုံးသည် အကြောင်းငွေ ပေးရန် မလိုပါ။ လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုအကူအညီများ ရရှိရန် အလဲအလှယ်အဖြစ် လိင်ပိုင်းရာ မျက်နှာပေးမှု သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့် မျက်နှာသာပေးမှုများကိုမျှ တောင်းဆိုခွင့် မရှိပါ။
- ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အသိုက်အဝန်းတွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် အနိုင်အထက်ပြုခြင်းကို "လုံးဝ" လက်သင့်မခံ ဟူသည့် မူဝါဒ ချမှတ်ထားပါသည်။
- ကုလသမဂ္ဂဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု လုပ်သားများမှ ကျူးလွန်သော သို့မဟုတ် ကျူးလွန်သည်ဟု သံသယရှိသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် အနိုင်အထက်ပြုမှုမှန်သမျှကို (အရေးပေါ်ဖုန်းလိုင်း သို့မဟုတ် PSEA တာဝန်ခံ/များ၏ ဆက်သွယ်ရန် နံပါတ်များကို ထည့်သွင်းပါ) သို့ တိုင်ကြားနိုင်ပါသည်။

ဘေးကင်းလုံခြုံပြီး လက်လှမ်းမီနိုင်သော သတင်းပို့တိုင်ကြားမှု လမ်းကြောင်းများကို ထူထောင်ထားရှိခြင်းနှင့် ရဲရဲဝံ့ ထုတ်ဖော်ပြောကြားသည့် အလေ့အထကို အားပေးခြင်း

- ✓ COVID-19 ကပ်ရောဂါတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများအားလုံးတွင် SEA အပါအဝင် ထိရလွယ်သည့် တိုင်ကြားချက်များကို လက်ခံပြီး ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသည့် လမ်းကြောင်းများ တည်ထောင်ခြင်း သို့မဟုတ် ရှိပြီးသားလမ်းကြောင်းများကို

အားကောင်းစေခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ရပါမည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးခပ်ခွာခွာနေခြင်း (social distancing) ကြောင့် လူကိုယ်တိုင် လာရောက်တိုင်ကြားမှုနှင့် အကြံပြုတင်ပြမှု လမ်းကြောင်းများကို ခေတ္တရပ်ဆိုင်းထားသည့် ကာလတွင် အခြားလမ်းကြောင်းများကို ထားရှိပြီး ဖွင့်ပေးထားရပါမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် လုံခြုံစိတ်ချရမှု၊ လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းပေးမှုနှင့် နှစ်နာသူ၏ အခြေအနေကို နားလည်သိရှိမှုတို့အား အပြည့်အဝအလေးထားရပါမည်။ ပထမဆုံး တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သူများ၊ အထူးသဖြင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ပေးသူများသည် လူထုနှင့် တိုက်ရိုက်ထိတွေ့နိုင်မှု အရှိဆုံးသူများ ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့ကို PSEA သင်တန်းများ ပေးထားသင့်ပြီး SEA ဖြစ်နိုင်ခြေများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများအား မည်သို့ ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ၊ လျော်ကန်သင့်မြတ်စွာနှင့် လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းမှုရှိစွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ကြောင်း လေ့ကျင့်ပေးထားသင့်ပါသည်။

- ✓ လူကိုယ်တိုင် တိုင်ကြားခြင်းအစား မည်သည့်နည်းလမ်းများ (ဖုန်း၊ အွန်လိုင်း၊ အခြား) ကို နှစ်သက်ကြောင်း သိရှိနိုင်ရန် အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ သက်ရောက်မှုခံရသော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ (အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးများ)နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသင့်ပါသည်။ သမားရိုးကျ တိုင်ကြားမှု လုပ်ငန်းစဉ်များရှိ အပြောင်းအလဲမှန်သမျှကို လူထုထံ သင့်လျော်သည့် ဘာသာစကားများ၊ သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် (ဥပမာ ရေဒီယိုမှ ကြေညာခြင်း၊ လူမှုမီဒီယာနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့များ) လုံလောက်သည့်အတိုင်းအတာအထိ အသိပေးရပါမည်။ ဆေးကုသပေးသည့် ဌာနများတွင် ပိုစတာများ ကပ်ခြင်းသည် အသုံးဝင်သော်လည်း ဤသတင်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေရန်အတွက် ဤနည်းလမ်းတစ်ခုတည်းကို အားကိုးခြင်း မပြုသင့်ပါ။
- ✓ COVID-19 ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအားလုံးတွင် ဘေးဖယ်ထားခြင်း ခံရနိုင်သော အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အခြားသူများ၏ ခေါင်းဆောင်မှု၊ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုတို့ကို အားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်ရပါမည်။⁵
- ✓ လတ်တလောရရှိနိုင်သည့် တိုင်ကြားမှုလုပ်ငန်းစဉ်များအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များ (အထူးသဖြင့် ကျန်းမာရေးစနစ်ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်း PSEA တာဝန်ခံများ ထားရှိသည့်အကြောင်း) ကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ သတင်းစကားပါးမှုများအားလုံးတွင် ထည့်သွင်းနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

ကူညီပံ့ပိုးမှုများနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ပေးခြင်း

- ✓ SEA ကျူးလွန်ခံရပြီးနောက် ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူများကို ကုလသမဂ္ဂ၏ နှစ်နာသူအကူအညီပေးရေး လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်နှင့်အညီ ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သော GBV လမ်းကြောင်းများမှတစ်ဆင့် စောလျင်စွာ လွှဲပြောင်းညွှန်ပို့ပေးရန် ပြဌာန်းချက်များအား PSEA တာဝန်ခံများအားလုံးကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးရပါမည်။
- ✓ ကျားမအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု (GBV) နှင့် ကလေးသူငယ်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အစုအဖွဲ့ခွဲများ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များအပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဝန်ဆောင်မှု ပေးသူများနှင့် ပူးပေါင်း၍ PSEA တိုင်ကြားမှုလမ်းကြောင်းများအတွင်း အကူအညီအထောက်အပံ့များအတွက် လွှဲပြောင်းညွှန်ပို့မှု လမ်းကြောင်းများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ သင့်လျော်သည့် အကျိုးဆက်စပ်သက်ဆိုင်သူများနှင့် ပူးပေါင်း၍ COVID-19 ကပ်ရောဂါ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သူများကို ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူများအား လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးထားသော GBV လုပ်ဆောင်သူများကို ဘေးကင်းလုံခြုံစွာနှင့် လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းမှုရှိစွာ သတင်းပို့ခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းညွှန်ပို့ခြင်း

⁵ See The COVID-19 Outbreak and Gender

များ မည်သို့ ပြုလုပ်ရမည်ဆိုသည်ကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးထားရပါမည်။ PSEA ကွန်ရက်သည် နောက်ဆုံးရ GBV လွှဲပြောင်းညွှန်းပို့မှု လမ်းကြောင်းများကို အသုံးပြုကြောင်း သေချာအောင် လုပ်ဆောင်ရပါမည်။

- ✓ ဆေးကုသစောင့်ရှောက်ပေးနေသော နေရာဌာနများအားလုံးတွင် SEA ကို မည်သို့ သတင်းပို့တိုင်ကြားရမည်ဟူသည့် ရှင်းလင်းတိကျသော သတင်းအချက်အလက်များနှင့်အတူ လူထုအသိပညာပေး အထောက်အကူပစ္စည်းများ ရရှိနိုင်အောင်၊ မြင်သာထင်ရှားရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဆက်သွယ်ရေး နည်းစနစ်များနှင့် အသုံးပြုသည့် အထောက်အကူပစ္စည်းများသည် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် SEA အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေ မြင့်မားသော အခြားသူများ (အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ) လက်လှမ်းမီသော နည်းစနစ်များ၊ ပစ္စည်းများ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ထို့ပြင် ယင်းတို့ကို အွန်လိုင်းနှင့် ဖုန်းလိုင်းများ (နှင့် လူထုမှ ဘေးကင်းလုံခြုံမည်ဟု ယူဆသည့် အခြားလမ်းကြောင်း) မှတစ်ဆင့် (ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး နှင့်လုံခြုံရေး နည်းလမ်း များနှင့်အညီ) ဖြန့်ဝေပေးရပါမည်။

ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း

- ✓ COVID-19 ကပ်ရောဂါ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးသည် အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးကြား အစပ်အဟပ်မိမိနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အရင်းအမြစ်မြောက်များစွာ လိုအပ်လာသည့်အခါတွင် ပို၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။
- ✓ နိုင်ငံတွင်းရှိ PSEA ကွန်ရက်နှင့် ပူးပေါင်း၍ အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ခြေ မြင့်မားသည့် နယ်ပယ်များနှင့် အသိပညာပေး ဆက်သွယ်ရေးအစီအစဉ်များအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေပေးရပါမည်။
- ✓ ကျန်းမာရေးစနစ်ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်း PSEA တာဝန်ခံများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်၍ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို PSEA တာဝန်ခံများ၏ အခန်းကဏ္ဍအား အသိပေးရပါမည်။
- ✓ SEA ကို စုပေါင်းအင်အားဖြင့် တားဆီးကာကွယ်နိုင်ရန်နှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် PSEA ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်းရှိ လုပ်ဆောင်သူများအားလုံး (RC/HG UNCT/HCT၊ PSEA ညှိနှိုင်းရေးမှူးနှင့် PSEA ကွန်ရက်) အတွက် အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းတိကျစွာ သတ်မှတ်ပေးရပါမည်။ PSEA ညှိနှိုင်းရေးမှူးကို ခန့်အပ်ထားပါက ၎င်းသည် PSEA ကွန်ရက်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် အဆင့်မြင့်ခေါင်းဆောင်များကို COVID-19 ကပ်ရောဂါတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတွင် ၎င်းတို့၏ PSEA တာဝန်များကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်နိုင်အောင် လမ်းညွှန်မှုများ ပေးနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံအဆင့်ရှိ PSEA ကွန်ရက်ကို စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်ပေးရန် တာဝန်ရှိသော အဆင့်မြင့်အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတွင်းရှိ COVID ကပ်ရောဂါ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုအတွင်း SEA ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ်များကို အနည်းဆုံးဖြစ်အောင် လျော့ချရန် လုပ်ဆောင်ချက်များအား စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်သင့်ပါသည်။
- ✓ လိုအပ်သည့်နေရာများတွင် အဝေးမှ ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို တောင်းခံပါ။ IASC သည် အကြံဉာဏ်များ၊ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ ကောင်းမွန်သော ကျင့်သုံးမှုအလေ့အထများကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် နည်းပညာအရင်းအမြစ်များကို လက်လှမ်းမီပါသည်။ မိမိ၏ အဖွဲ့အစည်းမှ PSEA ညှိနှိုင်းရေးမှူး သို့မဟုတ် IASC အတွင်းရေးမှူးမှတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

အရင်းအမြစ်များ

IASC ၏ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် အနိုင်အထက်ပြုခြင်း (SEA) ဆိုင်ရာ စံအခြေခံ စည်းမျဉ်းများ

- ၁။ “လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်သားများ၏ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် အနိုင်အထက်ပြုခြင်းသည် လုံးဝလက်သင့်မခံသော အပြုအမူများဖြစ်သောကြောင့် အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ရန် လုံလောက်သော အကြောင်းရင်း ဖြစ်ပါသည်။
- ၂။ သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံ/ဒေသ၏ အရွယ်ရောက်သူ အသက် သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် အသက် သတ်မှတ်ချက်သည် မည်မျှပင်ဖြစ်စေ ကလေးများ (အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ရှိသူများ) နှင့် လိင်မှုကိစ္စ ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်သည်။ ကလေး၏ အသက်ကို မသိ၍ ဟူသော ဆင်ခြေဖြင့် ခုခံကာကွယ်၍ ရမည်မဟုတ်ပါ။
- ၃။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မျက်နှာသာပေးမှု သို့မဟုတ် အခြားသော အရှက်ရစေခြင်း၊ သိက္ခာချခြင်း သို့မဟုတ် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းများ အပါအဝင် လိင်အတွက် ငွေ၊ အလုပ်အကိုင်၊ ကုန်ပစ္စည်း သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အလဲအလှယ်လုပ်ခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်သည်။ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ ရရှိထိုက်သည့် အကူအညီအထောက်အပံ့များနှင့် လဲလှယ်ခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။
- ၄။ ရာထူးအဆင့် သို့မဟုတ် ရာထူးနေရာကို မလျော်မကန်အသုံးပြု၍ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများ၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ပေးသူနှင့် ထိုကဲ့သို့သော အကူအညီများ၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများမှ အကျိုးခံစားခွင့်ရသူ တစ်ဦးကြား လိင်မှုဆိုင်ရာ ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုမှန်သမျှကို ပိတ်ပင်တားမြစ်သည်။ ထိုဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုများသည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီပေးရေး လုပ်ငန်းများ၏ အများလက်ခံယုံကြည်မှုနှင့် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်မှုကို ထိခိုက်စေသည်။
- ၅။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်သားတစ်ဦးသည် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတည်းမှဖြစ်စေ၊ အခြားအဖွဲ့အစည်းမှဖြစ်စေ အခြားလုပ်သားတစ်ဦးက လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အနိုင်အထက်ပြုမှု သို့မဟုတ် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု စိတ်ပူခြင်း သို့မဟုတ် သံသယရှိခြင်း ဖြစ်ပါက သူ သို့မဟုတ် သူမ သည် ထိုကိစ္စကို အဖွဲ့အစည်းတွင် ရှိသည့် သတင်းပို့တိုင်ကြားမှု လုပ်ငန်းယန္တရားမှတစ်ဆင့် သတင်းပို့ရပါမည်။
- ၆။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု လုပ်သားများသည် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် အနိုင်အထက်ပြုမှု တို့ကို တားဆီးကာကွယ်ပေးသော ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုကို ဖန်တီးထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိပြီး ၎င်းတို့ လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည့် ကျင့်ဝတ်အား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို မြှင့်တင်အားပေးရပါမည်။ အဆင့်များအားလုံးရှိ စီမံခန့်ခွဲသူများသည် ဤပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းပေးမည့် စနစ်များကို ထူထောင်ရန်နှင့် ပံ့ပိုးကူညီရန် တာဝန်ရှိပါသည်။”

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် အနိုင်အထက်ပြုခြင်း ခံရသူများကို အကူအညီပေးရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ၏ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်

ဤလုပ်ငန်းလမ်းညွှန်တွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်မှုနှင့်အနိုင်အထက်ပြုမှု ကျူးလွန်ခံရသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ဦးစားပေးကာ ကုလသမဂ္ဂ စနစ်ကြီးတစ်ခုလုံး ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် စံချိန်စံညွှန်းများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

PSEA ဆိုင်ရာ IASC မဟာဗျူဟာနှင့် အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရေးစီမံကိန်း (Acceleration Plan) တွင် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု စတင်စဉ်ကတည်းက ထားရှိရမည့် PSEA ကတိကဝတ်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် IASC သည် နိုင်ငံအဆင့်တွင် PSEA ကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းဧရိယာသုံးခုကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ

လက်လှမ်းမီပြီး လုံခြုံစိတ်ချစွာ သတင်းပို့တိုင်ကြားနိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများ၊ ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူများအတွက် အရည်အသွေး ရှိသော ကူညီထောက်ပံ့မှုများနှင့် တာဝန်ခံမှု မြင့်မားစေရေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အရည်အသွေးနှင့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အဓိကစံနှုန်းများ (The Core Humanitarian Standards on Quality and Accountability (CHS) တွင် စောင့်ထိန်းရမည့် စံကတိကဝတ်များကို ဖော်ပြထားပြီး ချမှတ် ထားသောမူများအတိုင်း လူထုဗဟိုပြုဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုကို ပေးအပ်ထားပါသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံး ကမ္ဘာ့ကပ် ရောဂါကူးစက်ပြန့်ပွားမှုကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရန် အပြေးအလွှားဆောင်ရွက်နေချိန်တွင် ထိခိုက်ခံစားရသူများ၏ အမြင် များ နှင့် အခွင့်အရေးများကို လေးစားအလေးထားကြရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ဤတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် သက်ဆိုင် သည့် အဓိကကျသော CHS PSEA ကတိကဝတ်များထဲတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည် - ကတိကဝတ် (၃) - လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ဒေသန္တရအဆင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို မြှင့်တင်ပေးပြီး ဆိုးကျိုး သက်ရောက်မှုများကို ရှောင်ရှားပါမည်၊ ကတိကဝတ် (၅) - အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ သက်ရောက်မှုကို ခံစားရသော လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် ပြည်သူများသည် လုံခြုံစိတ်ချရပြီး တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးသော တိုင်ကြားမှုဖြေရှင်းသည့် ယန္တရားများ ကို လက်လှမ်းမီ အသုံးပြုနိုင်ရမည်၊ ကတိကဝတ် (၆) - လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှု တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုရှိပြီး အပြန်အလှန်ဖြည့်စွက် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရမည်။

IASC ၏ အနိမ့်ဆုံးအနေဖြင့် လိုက်နာရမည့် PSEA ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများ IASC Minimum Operating Standards on PSEA) တွင် အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်ပါသည်။

IASC ၏ COVID-19 အတွက် ကျားမရေးရာ နှိုးဆော်မှု (IASC Gender Alert on COVID-19)

COVID-19 ကပ်ရောဂါ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုအတွက် ကျားမအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု နည်းနာအစီအမံများနှင့် အရင်းအမြစ် များ (GENDER BASED VIOLENCE TOOLS AND RESOURCES FOR RESPONSE)

ယင်းတွင် GBV ဝန်ဆောင်မှု ပေးအပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှတ်စုနှင့် ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုများမှ ရရှိသည့် ဖြစ်ရပ် လေ့လာချက်များ/ အကောင်းဆုံးကျင့်သုံးမှု အလေ့အထများ/သာဓကများ ပါရှိပါသည်။

အခြားကဏ္ဍများရှိ ကျားမအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် COVID-19 အရင်းအမြစ်များ - ဤစာမျက်နှာတွင် COVID-19 အတွက် သီးသန့်အရင်းအမြစ်များကို ဖော်ပြထားပြီး အီဘိုလာ၊ ဇီကာနှင့် ကာလဝမ်းရောဂါ ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုများမှ အသိပညာဗဟုသုတများကို အခြေခံထားပါသည်။

COVID-19 - အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော အစီအစဉ် - အကူအညီအထောက်အပံ့များနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု များသည် ပစ်ပယ်ခံထားရသော အန္တရာယ်ကျရောက်လွယ်သောသူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ကြောင်း သေချာစေခြင်း - ကလေးသူငယ်များအတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အကြံပေးနှင့် ပူးပေါင်း၍ ICRC Operations Diversity Inclusion နှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု၊ အနိုင်အထက်ပြုမှုမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အဖွဲ့များထံမှ လမ်းညွှန်များနှင့် သတင်းစကားများ

InterAction အနိုင်အထက်ပြုခြင်းအတွက် ပေးနိုင်သည့် ဆင်ခြေမရှိ (No Excuse for Abuse) စီဒီယို (အာရေဗျ၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ပြင်သစ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ပေါ်တူဂီ၊ စပိန်၊ ဆွာဟီလီနှင့် တူရကီ စာတန်းထိုးများဖြင့် ရရှိနိုင်) သည် ကန်ထရိုက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သူများ၊ ကာလတို တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် ဝန်ထမ်းများအပါအဝင် ဝန်ထမ်းများအား PSEA စံအခြေခံစည်းမျဉ်း ခြောက်ခုကို ပညာပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ **သင်တန်း** - လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အနိုင်အထက်ပြုခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ ယင်းအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပုံ အကြောင်း အသိပညာဗဟုသုတများပါသည့် သင်ရိုးများနှင့် မော်ဂျူးများ

